

Soms loop ik door de Nieuwe Amstelstraat. De straat waarin ook de ingang is van het Joods Historisch Museum. Het is een korte straat, ooit dichtbevolkt. Over een afstand van nog geen 60 meter, liggen daar 103 *Stolpersteine* in het trottoir. **103 Struikelstenen**. Haast voor elk huis wel 7 of 8. Stenen met een naam, geboortedatum, datum waarop deze mens werd gedeporteerd, waarop zij of hij werd vermoord en waar dat gebeurde (als dat bekend is). Je hoeft er geen acht op te slaan, je kunt snel doorlopen. Maar je kunt ook stil gaan staan, namen lezen, herdenken. Tot je door laten dringen waartoe wij mensen, 'brave, fatsoenlijke burgers', in staat kunnen zijn wanneer de waanzin, wanneer de propaganda ons te pakken weet te krijgen. Tot je door laten dringen wie het waren: bejaarden, kinderen, baby's soms. Hun namen noemen, opdat zij - naar joodse gewoonte - in herinnering blijven en niet opnieuw sterven. En wanneer het tot je doordringt, dan raakt het je. Adembenemend, schokkend, tot stilte brengend. Leerzaam, want nadenken kan je brengen bij de vraag hoe je zelf omgaat met mensen. Vooral met die mensen, die 'anders' zijn, niet jouw soort, type. **'Richt mij op zoals U hebt beloofd.'** Dat Psalmvers deed mij denken aan die jonge joodse vrouw die gevraagd was het verhaal van haar familie te doen. Zij vertelde dat, toen zij daar zo stond, de gedachte door haar heen ging: **'Lekker puh, wij zijn er nog'**. **Levenslang leren. Hoe doe je dat?** Je hebt je (voor)ouders, school, kerk. Van hen en op die plaatsen, leer je van alles. Je leert bijvoorbeeld ook door te kijken. Ooit liepen mijn vrouw en ik door de barakken van Auschwitz; onvergetelijk. Kijken in de

Nieuwe Amstelstraat, bij het *Holocaust Namen Monument*. En **hoe herdenk je morgen, 4 mei?**

Leren is groeien, is ontdekken, is kunnen leven met vragen, is gaan begrijpen wat de pijn, de last is die een ander meedraagt *en waar mogelijk die last meedragen, ook al is het maar een beetje*.

"Ik heb altijd op school het contact met jou zoveel mogelijk vermeden," vertelde iemand. En op de vraag waarom, was het antwoord: "Jouw vader stierf in het verzet, mijn vader was lid van de NSB." Voor de één was de geschiedenis pijnlijk, voor de ander was deze mededeling pijnlijk. Maar wat een bevrijding en zegen dat het kon worden besproken, gedeeld.

Leren is onder meer ontdekken hoe je elkaars lasten kunt dragen. Maar leren is ook: **er steeds meer achter komen hoe stevig en groot de liefde is die God heeft voor ons**. God, die in Christus alle last, alle pijn op zich nam, zodat wij te allen tijde een plek, geborgenheid en vrede kunnen vinden onder Gods vleugels. Zodat Hij ons kan helpen om niet alleen te kijken, maar ook te leren zien hoe Hij, de Heer, ons helpt om te begrijpen waarom Zijn aanwijzingen zo bevrijdend en daarom zo belangrijk zijn. **'Leer mij de weg van uw regels begrijpen,'** staat er in Psalm 119.

Het is hier vlakbij en ik kan je echt aanraden om de tocht door de Nieuwe Amstelstraat en omgeving eens te maken. Het is een leerschool voor wie openstaat voor wat God ons te zeggen heeft over de waarde van ons, van hét leven. Dat leven dat God vrijkocht. **Dat leven waarin wij – kinderen van God, volgelingen van de Here Jezus – leerling zijn en blijven.** Amen